

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/396/2015
Identifikačné číslo spisu:	6114204099
Dátum vydania rozhodnutia:	25.06.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Ladislav Górász
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:6114204099.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletého R. T., nar. XX. R. XXXX, bývajúceho u matky, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce sociálnych vecí a rodiny v Banskej Bystrici, dieťa rodičov matky F. V., bývajúcej v F. F., C. XX, zastúpenej advokátskou kanceláriou Lexpert s.r.o. so sídlom v Banskej Bystrici, Horná 15 a otca R. T., bývajúceho v F. F., Q. XX, t. č. F. F., M. XX, o úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 31 P 64/2014, o dovolaní matky maloletého proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 1. októbra 2014 sp. zn. 17 CoP 54/2014 takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom z 28. mája 2014 č.k. 31 P 64/2014 - 105 zveril maloletého do osobnej starostlivosti matky, otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého od 1. marca 2014 mesačne 200 eur, z toho 150 eur do rúk matky maloletého dieťaťa a 50 eur na sporiaci účet, ktorý matka zriadi v prospech maloletého dieťaťa. Otcovi uložil povinnosť zročné výživné za obdobie od 1. marca 2014 do 28. mája 2014 vo výške 200 eur zaplatiť k rukám matky a sumu 150 eur na sporiaci účet maloletého dieťaťa. Upravil styk otca s maloletým tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletým každý nepárny týždeň v sobotu od 9:00 hod. do nedele do 16:00 hod., každý rok dňa 26. decembra od 9:00 hod. do 16:00 hod. a každý rok dňa 1. júna od 16:00 hod. do 18:30 hod. Vyslovil, že otec je oprávnený dieťa pred bytom matky v určený deň a hodinu dieťa prevziať a pred jej bytom dieťa matke aj odovzdať. Matke uložil povinnosť pripraviť dieťa na styk s otcom a umožniť otcovi styk s maloletým. Vo zvyšku návrhy rodičov (do určenia vyššej výšky výživného a širšieho rozsahu styku) zamietol. Uviedol, že zverenie maloletého Jána do osobnej starostlivosti matky je výsledkom zhodného návrhu rodičov a šetrenia kolízneho opatrovníka, ktorý v starostlivosti matky o maloleté dieťa nezistil žiadne nedostatky. Pri určení výšky výživného vychádzal okresný súd z preukázaných pravidelne sa opakujúcich mesačných príjmov rodičov. Matka je zamestnaná s priemerným mesačným zárobkom 500 eur. Otec má mesačne príjem 2 350 eur, ďalšiu vyživovaciu povinnosť má len otec dieťaťa k dcére N. T., nar. XX. L. XXXX vo výške 125 eur mesačne. Okresný súd zohľadnil, že i keď matka za

starostlivosť maloletého v materských jaslach platí mesačne sumu 300 eur, Úrad práce sociálnych vecí a rodiny v Banskej Bystrici jej refunduje sumu 230 eur mesačne. Za primerané výživné považoval výživné vo výške 200 eur, z ktorých iba 150 eur môže matka minúť na bežnú starostlivosť o dieťa a 50 eur je povinná ukladať na sporiaci účet maloletého. Pri určení styku zohľadnil vek maloletého a dobu odlúčenia dieťaťa od otca. Matka spolu s maloletým odišla zo spoločnej domácnosti od otca koncom septembra 2013. Vzťah otca s maloletým treba budovať, preto by mal podľa názoru súdu maloletý byť u otca nepretržite dva dni. V tomto čase sa môže maloletý stretnúť aj s dcérou otca, maloletou N., aby sa rozvinuli súrodenecké vzťahy maloletých detí. Akceptoval námietku kolízneho opatrovníka a matky, že dieťa vzhľadom na svoj vek neznesie dlhšie odlúčenie od matky, než je jedna noc. Za dôvodnú považoval námietku matky a kolízneho opatrovníka, že styk v stredu vzhľadom na pracovnú vyťaženosť otca, rozvrhnutia pracovného času matky a ich pracovné vyťaženie nebude realizovateľný.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie matky rozsudkom z 1. októbra 2014 sp. zn. 17 CoP 54/2014 súdu prvého stupňa rozsudok potvrdil, okrem výroku o zverení maloletého Jána Púpavu do osobnej starostlivosti matky. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa o rozsahu vyživovacej povinnosti otca maloletého s tým, že výživné v rozsahu 150 eur mesačne na bežné výdavky a 50 eur mesačne na sporiaci účet, ktorý matka v prospech dieťaťa zriadi, považoval za primerané veku a potrebám maloletého dieťaťa, ako aj schopnostiam a možnostiam povinnej osoby. Rovnako sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa o rozsahu styku otca s maloletým, pričom poukázal na to, že matka ani v odvolacom konaní nepredložila také dôkazy a netvrdila skutočnosti iné než prezentované pred súdom prvého stupňa, ktoré by spochybnili správnosť rozhodnutia okresného súdu v otázke rozsahu a spôsobu styku otca s maloletým.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala matka maloletého dovolanie, ktoré odôvodnila dovolacím dôvodom podľa § 241 ods. 1 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p. Vadu konania spočívajúcu v odňatí možnosti konať pred súdom videla matka maloletého v tom, že odvolací súd vo veci rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania. Navyiac rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj prvostupňového súdu, nie je náležité odôvodnené a tieto rozhodnutia nenapĺňajú požiadavky § 157 ods. 2 O.s.p. Prvostupňový súd nezistil, že by otec maloletého mal príjmy iné ako zo závislej činnosti a to napriek tomu, že to bolo z vykonaného dokazovania zrejmé. Z dôvodu, že prvostupňový súd nezistil príjmy otca z inej ako závislej činnosti, pri svojich hodnotiacich úvahách neaplikoval ustanovenia § 63 ods. 1 a 2 Zákona o rodine. Odvolací súd zistil, že otec má príjmy z inej ako závislej činnosti, ale k aplikácii domnienky podľa § 63 ods. 1 Zákona o rodine uviedol, že nebol dôvod na jeho aplikáciu. Odvolací súd teda aplikoval ustanovenie § 63 ods. 1 Zákona o rodine, ktorý prvostupňový súd neaplikoval, čím došlo k porušeniu ustanovenia § 213 ods. 2 O.s.p. Dôvodom pre dovolanie je aj nesprávne právne posúdenie veci, ktoré spočíva predovšetkým v tom, že súdy neaplikovali domnienku o výške príjmov otca v zmysle § 63 ods. 1 Zákona o rodine napriek tomu, že boli splnené podmienky pre takýto postup (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Otec maloletého a kolízny opatrovník sa k dovolaniu matky maloletého nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či je podané dovolanie procesne prípustné.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním matky maloletého napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Podľa § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Podľa § 238 ods. 4 O.s.p. dovolanie nie je prípustné vo veciach upravených Zákonom o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov okrem rozsudku o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu,

o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení rodičovstva, o zapretí rodičovstva alebo o osvojení.

V preskúmvanej veci dovolanie matky maloletého smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu vo veci starostlivosti súdu o maloletého (určenie výživného). V predmetnom konaní sa teda nerozhodovalo o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu (porovnaj napr. R 55/1996).

Najvyšší súd so zreteľom na uvedené ustanovenia konštatuje, že matkou maloletého podané dovolanie nie je podľa § 238 O.s.p. prípustné. Prípustnosť dovolania matky maloletého prichádza v úvahu len, ak v konaní, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z vád vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Matka maloletého procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a existencia týchto vád nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti, ktorých sa mal dopustiť odvolací súd, sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom odvolacieho súdu nebola matke maloletého odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

V odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetliť, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonával ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na tom, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé (§ 157 ods. 2 O.s.p.).

Ak je odvolací súd toho názoru, že sa daná vec vzťahuje na ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili (§ 213 ods. 2 O.s.p.).

Na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda odvolacieho súdu

pojednávania vždy ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania a je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, c/ ide o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, d/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem (§ 214 ods. 1 O.s.p.).

V ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.).

Nemožno konštatovať, že by došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom matke maloletého postupom odvolacieho súdu, ktorý vo veci rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania, nakoľko mu takýto postup umožňuje citované ustanovenie § 214 ods. 1 a 2 O.s.p.

V predmetnej veci totiž odvolací súd nerozhodoval vo veci, v ktorej súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a O.s.p. bez nariadenia pojednávania, pričom by nastala potreba zopakovať alebo doplniť dokazovanie, nešlo o vec porušenia zásady rovnakého zaobchádzania alebo vec v ktorej by si nariadenie odvolacieho pojednávania vyžadovalo dôležitý verejný záujem. Odvolací súd si osvojil skutkové zistenia a právne závery súdu prvého stupňa, a preto nepotreboval zopakovať alebo doplniť dokazovanie. Za týchto okolností nebol naplnený žiaden z dôvodov uvedený v § 214 ods. 1 O.s.p., ktoré zakladajú povinnosť odvolacieho súdu nariadiť vo veci odvolacie pojednávanie, a preto bol plne vhodný postup odvolacieho súdu, ktorý rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 214 ods. 2 O.s.p. Nedôvodná je aj námietka matky maloletého spočívajúca v tom, že došlo k porušeniu ustanovenia § 213 ods. 2 O.s.p., nakoľko odvolací súd v predmetnej veci aplikoval ustanovenie § 63 ods. 1 Zákona o rodine.

V skutočnosti odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že na aplikáciu tohto ustanovenia Zákona o rodine v predmetnej veci neboli dôvody, pretože majetkové pomery otca maloletého pre účely určenia výživného boli zistené z listinných dôkazov obstaraných súdom (čl. 146 spisu).

Nemožno súhlasiť ani s ďalšou námietkou matky maloletého, spočívajúca v zistení, že otec maloletého má príjmy aj z inej ako závislej činnosti. Oba sudy v tomto konaní zistili súčasný priemerný mesačný príjem otca maloletého vo výške 2 350 eur, pričom odvolací súd túto sumu len bližšie konkretizoval a poukázal na to, že otec maloletého poberá príjem asistenta poslanca Národnej rady Slovenskej republiky a to na základe zmluvy o zabezpečení služieb takéhoto asistenta a má aj príjem od Kresťanskodemokratického hnutia na základe zmluvy o zabezpečení služieb aktuálne vo výške 750 eur mesačne. Nejde teda o odchylné skutkové zistenia (a to prípadne bez vykonania dokazovania) zo strany odvolacieho súdu, než aké v predmetnej veci urobil súd prvého stupňa. Pokiaľ matka maloletého v dovolaní zotrváva na právnych záveroch, ktoré sú odlišné od právneho posúdenia veci odvolacím súdom (i súdom prvého stupňa), uplatňuje dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm.c) O.s.p. (t.j., že rozhodnutia súdov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci), treba poukázať na to, že právnym posúdením je činnosť súdu, ktorým sa zo skutkových zistení vyvodzujú právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétna právna norma. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (viď R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napr. sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. zakladajúci prípustnosť dovolania.

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania matky maloletého nevyplýva z § 238 O.s.p., nepreukázala sa opodstatnenosť je argumentácie v dôvode zakladajúcom prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. a v dovolacom konaní nevyšli najavo ani ďalšie vady vymenované v § 237 ods.1 O.s.p., odmietol najvyšší súd jej dovolanie ako procesne neprípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.